

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat BİLGİN tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

AKP iktidarı ekonomik ve sosyal politikalarında olduğu gibi iş güvenliği alanında da sermaye birikimini merkeze alarak kardan yana düzenlemeler gerçekleştirmekte, işçi ve emekçileri örgütsüz, korunaksız ve savunmasız bırakmakta, ihmal, denetimsizlik ve cezasızlık politikalarının bir sonucu olarak iş cinayetleri ve meslek hastalıkları vahşet boyutunda yaşanmaya devam etmekte, işçi hakları baltalanmaktadır. Sermaye çıkarlarını çalışanların canından daha üstün gören politikalarından güç alan patronlar, işçi sağlığı ve işçi güvenliği tedbirlerini sadece bir maliyet unsuru olarak görmekte, doğanın korunması, halk sağlığı ve çalışanların yaşam hakkı kuralları pervasızca çiğnenmektedir. Bu nedenle Türkiye 144 ülkenin yer aldığı Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu'nun (ITUC) 2020 Evrensel Haklar Endeksi'ne göre; en kötü çalışma koşullarına sahip 10 ülke arasında yer almıştır.

Dünyanın 3. büyük ve Avrupa'nın tek gemi söküm tesisi olan Aliğa Gemi Söküm Tesisleri bir çiban başı gibi İzmir'i zehirlemekte, işçileri iş cinayetlerinde öldürmekte, çalışanların ve bölge halkının sağlığını sinsice yok etmektedir.

Nitekim; İŞİG Meclisi'nin son 9 yılda İzmir Aliğa Gemi Söküm Tesisleri'nde yaşanan işçi ölümleri ile ilgili olarak hazırlamış olduğu İş Cinayetleri Raporu'nda; İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Yasası'nın uygulanmaya başlandığı 2013'ten 2022 yılının ilk altı ayına kadar olan dönemde Aliğa'da en az 97 işçinin yaşamını yitirdiği, bu ölümlerin nedeninin ise yüksekten düşme, zehirlenme, boğulma, nesne çarpması, servis kazası gibi nedenlerden meydana geldiği açıklanmıştır. Bu ölümlerin içerisinde asbestten, ağır metallere ya da radyoaktif bulaşılı nesnelere maruz kalmaktan dolayı hayatını kaybedenler yer almamakta ancak raporda asbest nedeniyle ilerleyen yaşlarda özellikle akciğer kanseri olan binlerce işçinin olduğu

belirlenmektedir. Ayrıca, raporda; asbestin solunum sistemi başta olmak üzere sağlık üzerine iki grup etkisi bulunduğu, bunların kanser dışı hastalıklar ve kanserler olduğu vurgulanmış, bu kanserlerden mezotelyomanın ise, günümüzde tam bir tedavisinin olmaması nedeniyle en ağır ve öldürücü olan kanser türü olduğunun altı çizilmiştir. Asbestin (amyant) ısıya, aşınmaya, kimyasal maddelere oldukça dayanıklı yapıda bir mineral olduğu bilgisi verilen raporda, bu maddenin 20. yüzyılın ikinci yarısından sonra kansere neden olduğunun tespit edildiği ve ‘öldürücü toz’ olarak nitelendirildiği ayrıca belirtilmiştir. Nitekim, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)’da , gemi söküm sektörünü kimyasal tehlikelerle dolu, açığa çıkardığı toksik kirlilik nedeniyle de yerel çevreye ve yerel topluluklara zarar veren dünyanın en tehlikeli iş kollarından biri olarak nitelemektedir. İşçi sınıfının örgütlü ve güçlü olduğu ülkelerde bu kirli, zehirli, öldürücü sektörler tutunamayarak bizim gibi emeğin ucuz, güvencesiz ve korunaksız olduğu ülkelerde boy göstermektedir.

Öte yandan, İşçi sağlığı ve iş güvenliğine yönelik önlemleri almayarak, denetim yapmayarak işçilerin sağlığını korumada etkili olmayan iktidar, iş kazası ve meslek hastalığının tespiti, meslek hastalıklarının önlenmesi, meslek hastalıkları listesinin genişletilmesi, iş kazası ve meslek hastalığına bağlı olarak emekçinin uğradığı zararın giderilmesi aşamasında da yeterli korumayı sağlayamamaktadır. Meslek hastalıkları gizli bir salgın olmaya devam etmektedir.

Uluslararası sözleşmeler, iş yasası ve mevzuat uyarınca, işverenler her türlü önlemi almakla, iş kazalarını, iş cinayetlerini, meslek hastalıklarını önlemekle, devlet de bu önlemlerin alınıp alınmadığını denetlemekle yükümlüdür. İş kazalarının %98’inin; gerekli tedbirler alındığı takdirde ise meslek hastalıklarının da %100 önlenebileceği bilimsel gerçeğinden hareketle her yıl iş kazalarının ve işçi cinayetlerinin artıyor olmasının iş kazası, kader, işin fitratı gibi kavramlarla açıklanamayacağı açıktır. Yaşananlar kaza, kader, fitrat değil iş cinayetidir!

Bu bağlamda;

- 1- Son 10 yıl içerisinde Aliğa’daki gemi söküm tesislerinde yaşanan iş kazası sayısı kaçtır?
- 2- İzmir Aliğa Gemi Söküm Tesisleri’nde 2020-202 döneminde işyerlerinde “işe bağlı olarak kaç işçi yaşamını yitirmiştir? Bu ölümlerin sebeplerine göre dağılımı nasıldır?
- 3- İzmir Aliğa Gemi Söküm Tesisleri’nde çalışıp meslek hastalığına yakalanan işçi sayısı kaçtır?
- 4- İzmir Aliğa Gemi Söküm Tesisleri’nde 2020-202 döneminde işyerlerinde “işe bağlı kazalarla engelli olan kişi sayısı” kaç olmuştur?

- 5- Bakanlığınız tarafından 2000'e yakın Aliğa Gemi Söküm işçisinin 11 Şubat 2022'de başlatmış oldukları grevlerinde ortaya koymuş oldukları taleplerinin karşılanması ve yaşanan hak ihlallerinin sonlandırılmasına yönelik gerekli sağlık ve güvenlik önlemlerini yerine getirmeyen gemi söküm tesislerine yaptırım uygulanmış mıdır?
- 6- Aliğa'da faaliyet gösteren 22 gemi söküm tesisinin işçi sağlığı ve iş güvenliği koşulları en son hangi tarihte denetlenmiştir? Denetlendi ise hazırlanan raporda hangi ihlaller tespit edilmiştir? Tespit edilen ihlallere yönelik olarak hangi yaptırımlar uygulanmıştır?
- 7- Aliğa Gemi Söküm İşletmelerinde Kişisel Koruyucu Donanımların denetimlerden önce dağıtıp, denetimlerden sonra geri toplandığı iddiası doğru mudur?
- 8- Aliğa Gemi Söküm Tesislerinde Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği hükümleri uygulanmakta mıdır?
- 9- Ağır kimyasallar, nükleer atık bulaşılı maddeler ve asbestli olan gemilerin sökümünün çalışan işçilere, Aliğa halkına vereceği zararın ve orta vadede yaşanacak kanserlerin, astım vb. hastalıkların ve ölümlerin bedelini kim ödeyecektir?
- 10- İş kazaları, iş cinayetleri ve meslek hastalıkları nedeniyle son 10 yılda Aliğa'da kaç işletme kapatılmıştır?
- 11- İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin raporunda açıklanan gerçekler doğrultusunda Bakanlığınızda iş cinayetlerinin ve iş kazalarının ortadan kaldırılması yönünde sorumlulukların yerine getirilmesine yönelik herhangi bir girişimde bulunulması düşünülmekte midir?
- 12- Türkiye'de sökümüne onay verilen NÂe Sao Paulo (FS Foch) adlı geminin 900 ton asbest içerdiğine ilişkin iddialar, nükleer silah denemelerinde de kullanılmış olması ve ağır metal ve asbest içermesi ve nükleer bulaşıya sahip olması nedeniyle söküm işlemlerinin yol açacağı vahim sonuçları önlemek, işçi sağlığı ve iş güvenliğinde proaktif olmak için Bakanlığınız geminin Aliğa Limanına getirilmesine itiraz etmiş midir?
- 13- ILO'nun Türkiye tarafından da imzalanan "155 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşme", "161 sayılı Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşme" ve "187 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi ve imzalanmayı bekleyen C190 Sayılı Şiddet ve Taciz Sözleşmelerinde belirtilen "İş kazaları, meslek hastalıkları ve bunlara bağlı ölümlerin azaltılması için gerekli tedbirlerin alınması yönünde Bakanlığınızca belirlenen politikalar nelerdir?

69907

- 14- Hiçbir Avrupa ülkesinde Gemi Söküm tesisine izin verilmezken bilim insanlarının, çeşitli STK'ların ve derneklerin yıllardır Aliğa Gemi Söküm Tesislerinde gemi sökümünden ortaya çıkan asbest ve zehirli maddelerin, işçi sağlığı iş güvenliği başta olmak üzere halk sağlığını, ekolojiyi geri dönüşü olmayacak şekilde tahrip ettiği ve tehlike saçmaya devam ettiğine yönelik açıklamaları doğrultusunda bölgede bulunan 22 gemi söküm tesisinin kapatılması düşünülmekte midir?